

Kurzusleírás (tematika)

Kurszus neve: Proszeminárium				
A kurszus oktatója/i, elérhetősége(i): Haba Péter, phaba@mome.hu , phaba@g.mome.hu				
Kód: B-DK-101	Tantervi hely: BA, DK	Javasolt félév: 1.	Kredit: 5	Tanóraszám: 48
Kapcsolt kódok:	Típus: szeminárium és előadás	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurszus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurszus célja és alapelvei: A kurszus célja, hogy az első évfolyamra beiratkozott hallgatókat bevezesse az egyetemi oktatás és tanulás világába, s hogy felkészítse őket a Designkultúra szak minél sikeresebb elvégzésére. Ennek érdekében a hallgatók olyan feladatokat oldanak meg, amelyek során megismerik az elméleti munkához nélkülözhetetlen intézményeket, eszközöket és segédanyagokat, valamint a kutatás, az írás és a prezentáció legalapvetőbb módszereit. A kurszus két egységre oszlik: az egyikben a hallgatók egyrészt elsajátítják a tudományos gondolkodás sajátosságait és alapelveit, másrészt elmélyülnek a különböző művészeti ágakkal foglalkozó kutatási tevékenységek főbb ágazatait jellemző szemléletmódokban (társadalom- és történettudományi nézőpontú kutatások, gyakorlatorientált tervezői kutatások, design- és vizuáliskultúra-tudomány, Design Studies, Material Culture Studies, design- és építészetelmélet, stb.), harmadrészt megismerkednek a tudományos kutatás és írás technikai elemeivel, a forráskritika, a bibliográfiakészítés és a szakirodalmi munkák használatának ismérveivel. Ebben az egységben tekintjük át a szakmai közélet és kutatási tevékenység főbb fórumait (szakintézményrendszer, folyóiratok, internetes felületek, közösségek, stb.) és a kutatómunka legfontosabb bázisait (archívumok, könyvtárak, internetes adatbázisok és "tudománytárak", stb.) is. A másik kurzusegység a hatékony és sikeres szakmai prezentációk elkészítéséhez szükséges alapismeretekkel foglalkozik – elsősorban gyakorlati feladatok segítségével.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: 1. Tájékozott a művészet-, építészet- és designtörténet és -elmélet főbb módszereit és elméleteit illetően. 2. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a design és művészetek főbb elméleteiről, alapelveiről, stíluskorszakairól és irányzatairól, fontosabb alkotásairól. Képesség: 1. Felismeri a design, a művészetek, média és építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra. 2. Értékeli a design- és művészeti koncepciókat. Attitűd: 1. Kritikai érzékkel viszonyul a design és a művészetek történeti, valamint kortárs				

alkotásaihoz, a különböző tervezői/alkotói gyakorlatokhoz és eredményekhez.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

1. A tudományos gondolkodás általános sajátosságai és alapelvei
2. A művészetekkel foglalkozó tudományok és kutatási tevékenységek elvrendszerei (társadalom- és történettudományi nézőpontú kutatások, gyakorlatorientált tervezői kutatások, design- és vizuáliskultúra-tudomány, Design Studies, Material Culture Studies, design- és építészetelmélet, stb.)
3. A tudományos kutatás és írás módszerei, technikái; a forráskritika, a bibliográfiakészítés és a szakirodalmi munkák szakszerű használatának ismérvei
4. A szakmai közélet és kutatási tevékenység főbb fórumainak (szakintézményrendszer, folyóiratok, internetes felületek, közösségek, stb.) és a kutatómunka legfontosabb bázisainak (archívumok, könyvtárak, internetes adatbázisok és "tudománytárak", stb.) áttekintése
5. A hatékony és sikeres szakmai prezentációk elkészítéséhez szükséges alapismeretek

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A hallgatók a kurzus első egységének keretében egyrészt zárthelyi dolgozatok formájában számolnak be félévnyi tanulmányaikról, másrészt egy közösen egyeztetett művészeti témakör bibliográfiáját kell elkészíteniük a legjelentősebb szakirodalmi munkák rezüméivel, illetve összehasonlító elemzésével. A kurzus második egységében a hallgatók egy, a Művészettörténet 1. című kurzus keretében vállalt műleírasi/műelemzési feladat szóbeli változatát készítik el vetített képekkel illusztrált prezentáció formájában.

A leadási határidőket a kurzus elején közösen egyeztetjük, illetve összehangoljuk a Művészettörténet 1. leadási határidőivel.

Értékelés:

Az érdemjegy kiszámítása

A szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A tantárgy teljesítéséhez mindkét részből érvényes elégtelentől különböző osztályzattal kell rendelkeznie a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot szerez, vagy egyik részét nem teljesíti az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a két kurzus eredményének egyszerű számtani átlagolásával történik, tört szám esetén a szemináriumra kapott eredmény alapján történik a kerekítés.

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom:

Általános tudományelmélet:

Forrai Gábor – Szegedi Péter szerk.: *Tudományfilozófia – Szöveggyűjtemény*. Áron Kiadó, Budapest, 1999.

Gyurgyák János: *A tudományos írás alapjai. Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*. Osiris Kiadó, Budapest, 2019.

Hársing László – Fehér Márta: *A tudományos problémától az elméletig*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1977.

Thomas S. Kuhn: *A tudományos forradalmak szerkezete*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.

Design- és építészetelmélet:

Ernyey Béla szerk.: *Design – Alapelvek. Válogatás az ipari forma irodalmából*. Design Center, Budapest, 1981.

Kerékygártó Béla szerk.: *A mérhető és a mérhetetlen. Építészeti írások a huszadik századból*. Typotex Kiadó, Budapest, 2007.

Lukovich Tamás: *Bevezetés az építészetelméletbe. Egy lehetséges megközelítés válogatott fejezetei*. Terc Kft., Budapest, 2014.

Lukovich Tamás: *Lenyűgöző labirintus. Az építészetelmélet világa*. Terc Kiadó, 2016.

Moravánszky Ákos – M. Gyöngy Katalin: *Építészetelmélet a 20. században*. (Kritikai antológiasorozat) Terc Kft., Budapest, 2006–2013: *Monumentalitás* (2006); *A tér* (2007); *A stílus* (2009); *Technika és természet* (2013)
Vadas József: *A forma tartalma. Az ipari formatervezésről*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1981.
Zalaváry József: *A forma tervezése. Designökológia*. Scolar Kiadó, Budapest, 2008.
A MOME *Disegno* című designelméleti és designkultúra-tudományi folyóiratának számai

Design- és vizuáliskultúra-tudomány, Design Studies, Material Culture Studies:

Hornyik Sándor: A képek és a dolgok – A vizuális kultúra archeológiája a fotográfia mentén. *Designo – a designkultúra folyóirata*. I. évf. (2014), 1. sz., 62–76.
Julier, Guy: A vizuális kultúrától a designkultúráig. *Designo – a designkultúra folyóirata*. I. évf. (2014), 1. sz., 14–28.
Kókai Károly szerk.: *Visual Culture*. (A Ludwig Múzeum és a Knoll Galéria 2003-ban rendezett azonos című konferenciáján elhangzott előadások és hozzászólások.) Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest, 2005.
Margolin, Victor: A designtanulmányok összetett feladata. *Designo – a designkultúra folyóirata*. I. évf. (2014), 1. sz., 46–61.

A művészettörténet tudománytörténete és elmélete:

Belting, Hans: *A művészettörténet vége*. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 2007.
Marosi Ernő vál., ford., szerk.: *Emlék márványból vagy homokkőből. Öt évszázad írásai a művészettörténet történetéből*. Corvina Kiadó, Budapest, 1976. (Bevezető tanulmány: 9–113.)
Németh Lajos: *Törvény és kétely. A művészettörténet-tudomány önvizsgálata*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1992.

Esztétika:

Almási Miklós: *Anti-esztétika. Séták a művészetfilozófiák labirintusában*. Helikon, Budapest, 2003.
Tatariewicz, Władysław: *Az esztétika alapfogalmai*. Kossuth Kiadó, Budapest, 2000.

Társadalomtudományok és pszichológia (a művészetek szempontjából):

Arnheim, Rudolf: *Vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 2004.
Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: *Látható és láthatatlan világok az ezredfordulón – és utána*. Typotex Kiadó, Budapest, 2013.
Dúll Andrea – Izsák Éva szerk.: *Tér-rétegek. Tanulmányok a 21. század térfordulatairól*. L'Harmattan Kft., Budapest, 2014.
Dúll Andrea – Kovács Zoltán szerk.: *Környezetpszichológiai szöveggyűjtemény*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998.
Dúll Andrea: *A környezetpszichológia alapkérdései. Helyek, tárgyak, viselkedés*. L'Harmattan Kft., Budapest, 2009.
Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: *Beszélő házak. Lakásaink szimbolikája*. Kossuth Kiadó, Budapest, 2000.
Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: *Tárgyak szimbolikája. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2005.*
S. Nagy Katalin: *Művészetszociológia – Szöveggyűjtemény*. I - II. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990, 1994.
S. Nagy Katalin: *Mű – művészek – befogadás*. Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2007.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: